

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

08. 01. 2014

ПРИМЉЕНО

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1.По2. 2/13
Дана 13.11.2013. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија: мр Сретка Јанковића, председника већа, Сође Манојловић, Омера Хациомеровића, др Миодрага Мајића и Вучка Мирчића, чланова већа, уз учешће самосталног саветника Росанде Џевердановић Савковић и записничара Снежане Станковић, у кривичном поступку против окр.Фазли Ајдара и др. због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине, окр.Мемиши Агуша и његовог браниоца адв.Ресавац Бојана, окр.Хајдари Фатона, браниоца окр. Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета, окр.Хајдари Ферата, окр.Сахити Камбера и окр.Садики Селимона адв.Крстић Здравка, браниоца окр.Садики Селимона, окр.Фазлију Бурима, окр.Хасани Ахмета и окр.Хасани Назифа адв.Радуловић Илије, браниоца окр.Садики Селимона, окр.Хасани Ахмета, окр.Хасани Назифа и окр.Фазлији Бурима адв.Марије Халас Радуловић, браниоца окр.Алији Садика адв.Бошковић Анта, и браниоца окр.Муслији Шефкета адв.Недић Дејана, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.18/11 од 19.09.2012.године, након одржаног претреса, у смислу члана 449 ЗКП, дана 16. и 17. 09. те 13.11.2013.године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Миољуба Виторовића, окр.Мемиши Агуша и његовог браниоца адв.Ресавац Бојана, окр.Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета и окр.Хајдари Ферата и њиховог браниоца адв.Крстић Здравка и браниоца окр.Муслији Шефкета адв.Недић Дејана, те тумача за албански језик Еде Радоман Перковић, а у одсуству окривљених за која су донета решења за суђење у одсуству Кв.В 47/09 од 29.06.2012.године и Кв.По2 21/12 од 13.02.2012.године, дана 13.11.2013.године, већином гласова је донео,

ПРЕСУДУ

I

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба Тужиоца за ратне злочине, а пресуда

Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2.18/11 од 19.09.2012.године, у ослобађајућем делу **ПОТВРЂУЈЕ**.

II

УСВАЈАЈУ СЕ жалбе окр.Мемиши Агуша и његовог браниоца адв.Ресавац Бојана, окр.Хајдари Фатона, браниоца окр.Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета, окр.Хајдари Ферата, окр.Сахити Камбера и окр.Садике Селимона адв.Крстић Здравка, браниоца окр.Садике Селимона, окр.Фазлији Бурима, окр.Хасани Ахмета и окр.Хасани Назифа адв.Радуловић Илије, браниоца окр.Садике Селимона, окр.Хасани Ахмета, окр.Хасани Назифа и окр.Фазлиу Бурима адв.Марије Халас Радуловић, браниоца окр.Алији Садика адв.Бошковић Анта и браниоца окр.Муслиу Шефкета адв.Недић Дејана, па се **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.18/11 од 19.09.2012.године, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окр.Муслију Шефкета, окр.Алији Садика, окр.Мемиши Агуша, окр.Хајдари Фатона, окр.Хасани Ахмета, окр.Хасани Назифа, окр.Хајдари Самета, окр.Хајдари Ферата, окр.Сахити Камбера, окр.Садике Селимона и окр.Фазлиу Бурима, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде,

-на основу члана 423 тачка 2 ЗКП,

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

Да су:

Као припадници оружаних војних формација Ослободилачка војска Косова (ОВК)

-за време истовременог оружаног сукоба и међународног и немеђународног (унутрашњег) карактера између оружаних снага СРЈ, с једне стране, и са друге, НАТО коалиције и ОВК, који је на територији АП КиМ почео од 24.03.1999.године, а као унутрашњи сукоб се наставио и после 20.06.1999.године, након што је на основу војно-техничког споразума од 09.06.1999.године и резолуције УН број 1244 од 10.06.1999.године, суспендована кампања бомбардовања СРЈ од стране НАТО снага и након што су се оружане снаге СРЈ повукле са територије АП КиМ, а оружане снаге ОВК противно обавези из члана 15 у вези члана 9 под б) наведене резолуције да одмах прекину све офанзивне акције и повинују се захтевима за демилитаризацију, наставиле са нападом на цивилно становништво и поједине

цивиле све до краја децембра месеца 1999.године када је ОВК расформирана,

-а након што се једна њихова јединица почетком јуна месеца 1999.године распоредила на територији Гњилана и његове околине, и то команда јединице у згради Дома ЈНА у Гњилану, а остали припадници, у зграду Интерната средњошколског центра у Гњилану и друге објекте, обданиште и школе,

-кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба из чл. 2 ст. 1 чл. 3 ст. 1 тачка а) и ц) и чл. 33 став 2 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949.године и чл. 2 ст. 2 у вези чл. 5 и 6 а у вези чл. 4 ст. 1 и ст. 2 тачка а), тачка е) и тачка г) II Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба, а ради остваривања заједничког циља-успостављања потпуне цивилне и војне контроле над територијом Косова и Метохије и истовремено протеривања српског и неалбанског живља са ове територије, и то

Оптужени Мемиши Агуш, Хајдари Фатон, Хасани Ахмет, Хасани Назиф, Фазлију Бурим, Хајдари Самет, Хајдари Ферат, Садики Селимон, Камбер Сахити, Алији Садик и Муслиу Шефкет,

- у периоду од 17.-23.06.1999. године, заједно са НН припадницима ОВК, у Интернату у Гњилану, и у школи у селу Угљаре, противзаконито затворили, мучили, нечовечно поступали на нарочито понижавајући и деградирајући начин, наносили повреде телесног интегритета и силовали оштећене заштићене сведокиње „Ц1“ и „Ц2“, на тај начин што су дана 17.06.1999. године, из реда за хлеб испред продавнице, недалеко од аутобуске станице, у преподневним часовима, неколико НН припадника ОВК противзаконито лишили слободе заштићене сведокиње „Ц1“ и „Ц2“ и возилом марке „Опел аскона“ спровели до Интерната, где су их на улазним вратима преузели други припадници ОВК који су их спровели на први спрат Интерната, где су их до вечерњих сати 22.06.1999. године, а потом и у селу Угљаре, више десетина припадника УЧК и лица која су им се придружила, држали противправно затворене, без хране и воде, свакодневно силовали, пребијали, наносили повреде телесног интегритета, мучили, примењивали мере застрашивања, понижавали, тако што су их псовали, пљували, чупали за косу, давили јастуком, уринирали по њима након силовања, у чему су учествовали:

Опт. Хајдари Фатон, који је претио пиштољем „Ц1“ да ће је убити, те тукао, мучио и силом принудио на обљубу „Ц1“ и „Ц2“,

Опт. Мемиши Агуш, који је тукао и мучио „Ц1“ и „Ц2“, те „Ц1“ и силом принудио на обљубу, а према „Ц2“ примењивао мере застрашивања, тако што је ставио пиштољ у њена уста, па га завртао по усној дупљи, услед чега јој је нанео телесне повреде усне дупље и зуба, чупао је за косу, те псовао јој мајку српску и претио да ће је убити,

Опт. Хасани Ахмет, који је у више наврата пребијао „Ц1“ и „Ц2“ тако да су падале у несвест, силом их принудио на обљубу, и ставио свој полни орган у уста „Ц1“, те у једној таквој прилици ставио јој нож под грло, ејакулирао у њена уста и пошто је запретио да ће је заклати ако то не учини, приморао је да прогута сперму, а при једном таквом пребијању ногом обувеном у чизму шутирао по целом телу „Ц2“, услед чега јој је нанео телесну повреду у виду прелома десног рамена,

Опт. Хасани Назиф, који је тукао палицом по леђима, ногама и рукама „Ц1“, те тукао „Ц2“, махао ножем испред њеног лица, претио да ће да је закоље, чупао за косу и стављао јој свој полни орган у њена уста, те силом принудио на обљубу и „Ц1“ и „Ц2“,

Опт. Фазлиу Бурим, који је силом принудио на обљубу „Ц1“ и „Ц2“, тукао их и наређивао НН женама – припадницима УЧК да их туку, стављао палицу – пендрек у полни орган „Ц1“, од чега је она крварила, као и свој полни орган њој у уста, а „Ц2“ гушио, стављајући јој јастук преко главе,

Опт. Хајдари Самет, који је палицом тукао, стављао јастук преко главе и силом принудио на обљубу „Ц1“, те стављао палицу – пендрек у њен полни орган, од чега је она крварила, као и свој полни орган у њена уста, те тукао и силом принудио на обљубу „Ц2“, чупао је за косу, претио да ће да јој сече месо и да је коље, те гурнуо свој полни орган у њена уста, запретио да ће да јој „скине“ главу ако га угризе, ејакулирао и приморао је да прогута сперму,

Опт. Хајдари Ферат, који је водио „Ц1“ и „Ц2“ у подрум да им покаже њихову „браћу“, показао им одсечену људску главу и претио да ће и они да прођу као та глава, псовао им мајку српску, тукао их, те силом принудио на обљубу „Ц2“,

Опт. Садик Селимон, који је пребио „Ц1“, ставио јој пиштољ код уста и претио да ће све Србе да побије, услед чега се „Ц1“ умокрила од страха, те тукао „Ц2“ и псовао јој мајку српску, те силом принудио на обљубу „Ц1“ и „Ц2“,

Опт. Сахити Камбер, који је силом принудио на обљубу „Ц1“ и „Ц2“, приморавао их да певају албанске песме о Скендер Бегу, псовао им мајку српску, тукао их тако да су падале у несвест и претио да ће да им сече месо и да ће саме да умру,

Опт. Алији Садик, тукао палицом и силом принудио на обљубу „Ц2“,

Опт. Муслију Шефкет, тукао палицом по леђима, рукама, ногама и табанима „Ц2“,

више НН припадника ОВК тукло, силом принудило на обљубу „Ц1“ и „Ц2“ и уринирало по „Ц2“,

након чега су „Ц1“ и „Ц2“ дана 23.06.1999. године пуштене на слободу, под условом да одмах напусте територију АП Косова и Метохије, да никоме не пријаве шта им се десило и да поруче Србима који хоће да се врате на ту територију да ће проћи још горе него оне,

-чиме би извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ као саизвршиоци.

На основу члана 265 став 1 ЗКП, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, док се оштећени, на основу члана 258 став 3 ЗКП, упућују да имовинско правни захтев могу остварти у парничном поступку.

Образложење

I

ПРВОСТЕПЕНА ПРЕСУДА, ИЗЈАВЉЕНЕ ЖАЛБЕ И ПОДНЕТИ ОДГОВОРИ

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2.18/11 од 19.09.2012.године, у ставу I изреке, окривљени Шефкет Муслији, Садик Алији, Агуш Меммиши, Фатон Хајдари, Ахмет Хасани, Назиф Хасани, Самет Хајдари, Ферат Хајдари, Камбер Сахити, Селимон Садики и Бурим Фазлиу, оглашени су кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, као саизвршиоци, па су, применом наведених законских прописа и чланова 5, 33, 38, 41 и 50, а у односу на окр.Садики Селимона и 48 и 49 и у односу на окр.Хајдари Фатона и члана 81 КЗ Југославије, осуђени и то окр.Муслији Шефкет на казну затвора у трајању од пет година, окр.Алији Садик на казну затвора у трајању од осам година, окр.Меммиши Агуш на казну затвора у трајању од дванаест година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободе, окр.Хајдари Фатон на казну затвора у трајању од десет година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободе, окр.Хасани Ахмет на казну затвора у трајању од тринаест година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободе до 29.12.2010.године када је притвор укинут, окр.Хасани Назиф на казну затвора у трајању од тринаест година, у које му се урачунава време које је провео у притвору од

26.12.2008.године када је лишен слободe до 29.12.2010.године када је притвор укинут, окр.Хајдари Самет на казну затвора у трајању од петнаест година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободe, окр.Хајдари Ферат на казну затвора у трајању од осам година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободe до 29.12.2010.године када је притвор укинут, окр.Сахити Камбер на казну затвора у трајању од осам година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2012.године када је лишен слободe до 29.12.2010.године када је притвор укинут, окр.Садик Селимон, коме је претходно утврђена казна затвора у трајању од једанаест година, а на основу члана 49 КЗ СРЈ узета му је као утврђена казна затвора у трајању од једне године и осам месеци на коју је осуђен пресудом Апелационог суда у Београду Кж1.По1.4/10 од 12.05.2010.године, па је применом члана 48 КЗ СРЈ осуђен на јединствену казну затвора у трајању од дванаест година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године, када је лишен слободe до 29.06.2012.године када му је притвор укинут, као и време које је провео у притвору у предмету Кп.бр.20/07 Окружног суда у Београду, Посебно одељење од 28.05.2007.године до 10.06.2008.године и окр.Фазлији Бурим на казну затвора у трајању од дванаест година, у коју му се урачунава време које је провео у притвору од 26.12.2008.године када је лишен слободe до 29.12.2010.године, када је притвор укинут, а на основу члана 264 став 4 ЗКП окривљени су ослобођени обавеза плаћања трошкова кривичног поступка и паушала.

Истом пресудом, у ставу II изреке, на основу члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, окривљени Фазли Ајдари, Редеп Алији, Шаћир Шаћири, Идриз Алији, Шемси Нухију и Рамадан Халими, ослобођени су од оптужбе да су извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ као саизвршиоци, те је одређено да трошкови поступка у овом делу падају на терет буџетских средстава суда, док су на основу члана 258 ЗКП оштећени упућени на парницу ради остваривања имовинско-правног захтева.

Против напред наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, у осуђујућем делу првостепене пресуде, због одуке о кривичној санкцији, а у односу на ослобађајући део првостепене пресуде због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине првостепену пресуду преиначи у односу на оптужене Муслиу Шефкета, Алији Садика, Агуша Мамишија, Фатона Хајдарија, Ахмета Хасанија, Назиф Хасанија, Самета Хајдарија, Ферата Хајдарија, Камбера Сахитија, Селимона Садикџија и Бурима Фазлиу, тако што ће их, поред радњи кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗЈ, за које их је првостепени суд огласио кривим, огласити кривим и за друге радње истог кривичног дела које су

описане у прецизираној оптужници Тужилаштва за ратне злочине Ктрз.бр.16/08 од 05.09.2012.године, а које су у изреци првостепене пресуде изостављене, те им изрећи и строжије казне затвора по закону, а у односу на оптужене Фазлија Хајдариа, Рецепа Алији, Шаћира Шаћирија, Идриза Алији, Шемси Нухиуја и Рамадана Халимиа, тако што ће ове оптужене огласити кривим за кривично дело ратни залочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗЈ, и то за све радње које су у односу на ове оптужене описане у прецизираној оптужници Тужилаштва за ратне злочине Ктрз.бр.16/08 од 05.09.2012.године, и затим им изрећи казне затвора по закону,

-окр.Мемиши Агуш, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да се у односу на њега донесе ослобађајућа пресуда,

-бранилац окр.Мемши Агуша адв.Ресавац Бојан, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битних повреда одредаба кривичног поступка и повреде кривичног закона, те одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да се ожалбена пресуда преиначи и окривљени Мемиши Агуш ослободи од оптужбе или блаже казни,

-окр.Хајдари Фатон, без навођења законског основа побијања и предлога, с тим што из образложења произилази да жалбу изјављује због битних повреда одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања,

-бранилац окр.Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета, окр.Хајдари Ферата, окр.Сахити Камбера и окр.Садике Селимона адв.Крстић Здравко, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду ожалбену пресуду преиначи и ове окривљене ослободи кривичне одговорности,

-бранилац окр.Садике Селимона, окр.Фазли Бурима, окр.Хасани Ахмета и окр.Хасани Назифа адв.Илија Радуловић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду донесе ослобађајућу пресуду у односу на ове окривљене,

-бранилац окр.Садике Селимона, окр.Хасани Ахмета, окр.Хасани Назифа и окр.Фазлиу Бурима адв.Марија Халас Радуловић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду првостепену пресуду преиначи тако што ће ове окривљене ослободити од оптужбе,

-бранилац окр.Алији Садика адв.Анте Бошковић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи првостепену

пресуду тако што ће овог окривљеног ослободити од оптужбе,

-бранилац окр.Мусији Шефкета адв.Недић Дејан, из свих законских разлога, са предлогом да се првостепена пресуда преиначи тако што ће се овај окривљени ослободити од оптужбе да је починио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ као саизвршилац.

Одговоре на жалбу Тужилаштва за ратне злочине поднели су бранилац окр.Ајдари Фазлиа адв.Миловић Марко, бранилац окр.Мемиши Агуша и окр.Шаћири Шаћира адв.Бојан Ресавац, бранилац окр.Алији Идриза адв.Петровић Владан и бранилац окр.Алији Реџепа адв.Небојша Стојиљковић.

Тужилац за ратне злочине, у поднеску Ктрз.бр.16/08 од 18.02.2013.године, предложио је да Апелациони суд у Београду одбије као неосноване жалбе адв.Здравка Крстића браниоца окривљених Хајдари Фатона, Хајдари Самета, Хајдари Ферата, Сахити Камбера и Садике Селимона, адв.Илије Радуловић и адв.Марије Халас Радуловић бранилаца окривљених Хасани Ахмета, Хасани Назифа, Садике Селимона и Фазлију Бурима, адв.Бојана Ресаваца браниоца окр.Мемиши Агуша, као и жалбе окр.Фатона Хајдари и окр.Агуша Мемишија, све изјављене против пресуде Вишег суда у Београду-Одељења за ратне злочине К.По2.18/11 од 19.09.2012.године, а да жалбу Тужилаштва за ратне злочине Ктрз.16/08 изјављену против наведене пресуде у свему уважи из разлога наведених у самој жалби.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је дана 13. и 14.05.2013.године одржао седницу већа на којој је одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес, у односу на осуђујући део првостепене пресуде, а да ослобађајући део првостепене пресуде потврди, који претрес је одржан дана 16.09.2013.године, 17.09.2013.године и 13.11.2013.године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Миољуба Виторовића, адв.Здравка Крстића, адв.Ресавац Бојана, адв.Радуловић Илије и адв.Недић Дејана, те окр.Мемиши Агуша, окр.Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета и окр.Хајдари Ферата, па је, након испитивања сведока Филић Славише, сведока сарадника „Божур 50“ и општењене „Ц2“, испитивања окривљених, те разматрања списа предмета и навода из изјављених жалби, донео одлуку као у изреци пресуде.

**РАЗЛОЗИ ЗА ОДБИЈАЊЕ ЖАЛБЕ ТУЖИОЦА ЗА
РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ И ПОТВРЂИВАЊЕ ОСЛОБАЂАЈУЋЕГ
ДЕЛА ПРВОСТЕПЕНЕ ПРЕСУДЕ**

Првостепени суд је, у ставу II изреке своје пресуде, окривљене Ајдари Фазлиа, Алији Реџепа, Шаћири Шаћира, Алији Идриза, Нухиу Шемсиа и Халими Рамадана, на основу одредбе члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП, ослободио

од оптужбе, налазећи да није доказано да су извршили кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ радњама описаним у диспозитиву оптужнице под I, II, III и III/1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 17, 19 и 22, а ове радње, осим радњи описаних у тачки 9, као и радње описане у тачкама 2, 3, 6, 12, 13, 14, 16, 18, 21 и 23, у односу на окривљене Мечиши Агуша, Хајдари Фатона, Хајдари Самета, Хајдари Ферата, Хасани Ахмета, Хасани Назифа, Сахити Камбера, Садики Селимона, Фазлиу Бурима, Алији Садика и Муслиу Шефкета изоставио из изреке пресуде, налазећи да није доказано да су ове радње извршене за време оружаног сукоба, нити да су их ови окривљени извршили.

1. Истицање битне повреде одредаба кривичног поступка

Жалбом Тужиоца за ратне злочине побија се првостепена пресуда у ослобађајућем делу, због битне повреде одредаба кривичног поступка, уз истицање да су поједини разлози овог дела првостепене пресуде противречни изреци, а о чињеницама које су предмет доказивања постоји знатна противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде о садржини исправа или записника о исказима датих у поступку и самих тих исправа и записника.

Насупрот овим жалбеним наводима, веће Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине налази да је првостепена пресуда у ослобађајућем делу, како у изреци, тако и у образложењу, јасна и разумљива, те је првостепени суд о свим чињеницама важним за доношење пресуде дао довољно јасне и аргументоване разлоге, који не садрже никакве противречности нити нејасноће у погледу кривичног дела за које су напред наведени окривљени ослобођени од оптужбе.

2. Истицање погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања

2.1 Време извршења радњи окривљених и питање постојања оружаног сукоба

У жалби Тужиоца за ратне злочине наводи се да је услед напред наведене учињене битне повреде одредаба кривичног поступка дошло и до погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, уз оспоравање закључка првостепеног суда да није доказано да је после повлачења српских оружаних снага на подручју АП КиМ постојао оружани сукоб. Наиме, у жалби се истиче да се оружани сукоб одвија и након повлачења оружаних снага СРЈ, када су оружане снаге ОВК противно обавези из члана 15 у вези члана 9 под б) резолуције УН бр.1244 од 10.06.1999.године, да одмах прекину све офанзивне акције и повинују се захтевима за демилитаризацију, наставиле са нападом на цивилно становништво и поједине цивиле све до краја децембра 1999.године када је ОВК расформирана, тако да се, према ставу оптужбе, оружани сукоб на територији АП КиМ након 20.06.1999.године одвија на тај начин што оружане снаге ОВК

настављају оружани сукоб нападом на цивилно становништво изводећи недозвољене офанзивне акције у моменту док мир није закључен, па у том смислу, у наведеном времену, напад на цивилно становништво припадника оружане силе ОВК представља наставак оружаног сукоба.

Према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, напред изнети жалбени наводи Тужиоца за ратне злочине су неосновани. Наиме, радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, које је овде окривљенима стављено на терет, условљена је временом, тако да се ово кривично дело може извршити само за време рата, оружаног сукоба или у времену док траје окупација. У том смислу, постојање оружаног сукоба је чињенично питање које се мора утврђивати у свакој конкретној ситуацији, односно постојање оружаног сукоба има своју просторну и временску компоненту која у сваком конкретном случају мора бити утврђена. Имајући у виду напред наведено, време извршења инкриминисаних радњи представља битно обележје овог кривичног дела, па се с тога као основно поставља питање да ли је тужилац доказао да су се радње, које се одређеним лицима стављају на терет, догодиле за време рата, оружаног сукоба или окупације.

Код оцене овог питања веће Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, пошло је од релевантних писаних докумената. У том смислу, веће је нашло да су од посебног значаја за оцену трајања оружаног сукоба на подручју АП КиМ, одредбе Војно-техничког споразума у Куманову (тзв. „Кумановски споразум“) од 9.6.1999. године, који управо и регулише престанак непријатељстава и даља понашања страна у сукобу.

Чланом 2 ставом 1, Кумановског споразума, који носи назив „Престанак непријатељства“ предвиђено је да ће се снаге СРЈ, одмах након ступања на снагу овог Споразума, уздржати од било каквих непријатељства или провокативних аката били које врсте, уперених против било ког лица на Косову, и наредиће оружаним снагама да прекину све такве активности. Оне неће подстицати, организовати, нити подржавати непријатељске или провокативне демонстрације.

Како је ступање на снагу напред наведеног Споразума предвиђено по потписивању (члан 6), евидентно је да су непријатељства окончана одмах по потписивању кумановског споразума дана 09. јуна 1999. године. У том смислу, свака тврдња да су се и након наведеног датума одвијала непријатељства која би имала карактер немеђународног оружаног сукоба у смислу релевантних одредби међународног ратног и хуманитарног права, морала би бити доказима поткрепљена, што у конкретној ситуацији, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, није био случај.

Закључак о престанку непријатељстава на подручју на којем су по наводима оптужнице извршене инкриминисане радње окривљених након

потписивања Кумановског споразума, потврђују и извештаји ВБА од 21.05.2012. године и 20.06.2012.године. На основу напред наведених извештаја, утврђено је да су се све јединице тадашње Војске Југославије, и то 52. моторизована бригада ПРК која је од почетка ратног стања била размештена у касарни „Кнез Лазар“ у Гњилану, повукле са подручја Гњилана на дан 14.06.1999.године, а повлачење припадника МУП Републике Србије са подручја Гњилана и околине окончано је током 15. и 16. јуна 1999.године.

Од посебног значаја је, у том смислу, и извештај БИА од 17.05.2012.године, имајући у виду да изричито говори о престанку непријатељстава. У наведеном извештају наводи се да је након престанка оружаних сукоба на КиМ, први контингент КФОР ушао у Гњилане 12. јуна 1999.године, а да су припадници бивше ОВК са својим јединицама ушли у град током 17. и 18. јуна, док су се, према извештају штаба врховне команде број 01/7061-1 од 20.06.1999.године, све снаге СРЈ повукле са Косова 20.06.1999.године. Другим речима, улазак првог контингента КФОРА (12.6.1999.), уследио је након престанка оружаних сукоба на КиМ, до којег је, у складу са раније изнетим закључком, дошло раније.

Из наведених доказа, као и исказа испитаних сведока током овог кривичног поступка, несумњиво је утврђено да су се после потписивања Кумановског споразума, до 20.06.1999.године, са подручја АП КиМ повукле све српске оружане снаге, односно на подручју АП КиМ након 20.06.1999.године нису остале било какве српске, војне и полицијске снаге које би у односу на ОВК представљале другу страну у сукобу. У том смислу, Апелациони суд у Београду је имао у виду и чињеницу да се већи део догађаја наведених у оптужници, временски одиграо, не само након престанка оружаног сукоба, већ и након потпуног повлачења свих припадника српске војске и полиције са КиМ, након када је престала било каква могућност обнављања раније престалих оружаних сукоба.

Приликом оцене овог питања, веће Апелационог суда је вршило и оцену става ТРЗ о наставку оружаног сукоба и након повлачења српских оружаних снага, услед настављених „напада припадника ОВК на цивилно становништво и поједине цивиле“. У вези са изнетим, веће овог суда најпре истиче да се не може прихватити став о постојању оружаног сукоба, без постојања друге стране у сукобу. Реч је о елементарном услову без којег је немогуће говорити о било каквој врсти конфронтације, па и оружане.

Наиме, оружани сукоб представља прибегавање оружаном сили између држава, или продужено оружаном насиље између власти и организованих наоружаних група, или пак између таквих група унутар једне државе. С тога је неприхватљива тврдња Тужилаштва за ратне злочине да су оружане снаге ОВК, противно обавези из члана 15 у вези члана 9 под б) резолуције Уједињених нација бр.1244 од 10.06.1999.године, да одмах прекину све офанзивне акције и

повинују се захтевима за демилитаризацију, наставиле са нападом на цивилно становништво и поједине цивиле све до краја децембра 1999.године, када је ОВК расформирана, вршећи на тај начин ратне злочине. Недозвољени акти усмерени према цивилном становништву, иако свакако забрањени међународним правом, ван контекста оружаног судкоба, не могу представљати кривично дело ратног злочина, већ евентуално неко друго кривично дело из корпуса међународног кривичног права.

С обзиром на наведено, а како је оружани сукоб фактичко стање, несумњиво је утврђено током овог кривичног поступка да у времену, које се у оптужници наводи као време у којем су оптужени предузимали радње, на подручју АП КиМ није било оружаных борби између оружаных формација. У том смислу, након дефинитивног престанка оружаног сукоба, радње усмерене против цивилног становништва не могу се квалификовати као ратни злочин против цивилног становништва, већ евентуално као неко друго кривично дело. С тога је, неvezано правном квалификацијом Тужилаштва за ратне злочине, коју је оценило погрешном, веће Апелационог суда у Београду преиспитало да ли постоје докази да су окривљени, чињенично описаним радњама, извршили нека друга кривична дела која су остала ван правне квалификације дате у оптужницу, те да ли се и у том делу ослобађајућа одлука првостепеног суда може сматрати исправном, па је нашло да нема доказа да су окривљени извршили радње, а из разлога који следе.

2.2 Исказ сведока сарадника „Божура 50“

Жалбом Тужиоца за ратне злочине оспорава се оцена исказа сведока сарадника „Божура 50“ дата од стране првостепеног суда, уз истицање да је његов исказ поткрепљен изведеним доказима, да је овај сведок сарадник од самог почетка свој исказ дао придржавајући се обавезе да говори истину, те да суд није имао ниједан правни ни чињенични разлог да не прихвати његов исказ.

Међутим, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, правилно је поступио првостепени суд када није прихватио исказ сведока сарадника „Божура 50“, налазећи да је његов исказ нејасан, непрецизан, те у значајном делу оспорен другим доказима у погледу релевантних чињеница.

Наиме, и према оцени већа овога суда, исказ сведока сарадника „Божура 50“, који је испитан и на претресу пред другостепени судом, дана 17.09.2013.године, обилује бројним нејасноћама и контрадикторностима те крајње уопштеним тврдњама. За највећи део описаних догађаја, сведок није био у могућности да чак ни приближно одреди време, због чега је, у највећем делу, његов исказ без детаља који би допринели утврђивању идентитета жртава или проналажењу било каквих других релевантних доказа.

Тужилаштво за ратне злочине је своју оптужницу у претежном делу

(седамнаест окривљених, за велики број радњи извршења под I, II, и III тачке од 1 до 22 оптужнице) конципирало управо на исказу сведока сарадника „Божура 50“, као једином доказном средством. Оваква тврдња тужилаштва, где се на терет великом броју окривљених – њих седамнаест, ставља изузетно велики број најтежих кривичноправних радњи (двадесет две), на основу само једног релевантног доказа – исказа једног лица, захтевало је посебну пажњу и опрезан приступ приликом његове оцене.

Имајући у виду напред наведено, а нарочито и чињеницу да је сведок сарадник при томе и сам наводни учесник у овим радњама, и стога природно заинтересован за одржавање добијеног процесног третмана, у конкретном случају статуса сведока уместо статуса окривљеног, његов исказ мора бити подвргнут крајње озбиљној и темељној провери, између осталог и другим изведеним доказима. Једино на такав начин, према ставу већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, могу се несумњиво утврдити чињенице и околности које се односе на овде окривљене и радње које су им оптужницом Тужилаштва за ратне злочине стављене на терет.

С тим у вези, да би исказ оваквог сведока могао да доведе до осуђујуће пресуде, исти би, према оцени овог већа, морао да испуни неколико критеријума.

Најпре, исказ сведока сарадника, сам по себи, морао би да буде довољно јасан и убедљив, односно морао би да представља јасно, прецизно и неизменљиво сведочанство о томе ко је, у којој прилици и према којим лицима вршио ова изузетно тешка кривична дела. Имајући у виду да би се осуђујућа пресуда морала заснивати првенствено на њему, овакав исказ би, свакако у детаљнијој верзији, морао представљати основ изреке осуђујуће пресуде. Исти би, поред тога, морао бити поткрепљен читавим низом детаља на основу којих би било могуће разликовати стварно доживљене, аутентичне моменте од, такође могућих, измишљених или надограђених. Поред слободног излагања сведока, његов исказ би морао бити допуњен и јасним одговорима на питања (контролна и допуњујућа).

Осим тога, овакав исказ би, у већем делу, морао бити проверив. Наведени услов директно проистиче из претходног захтева за прецизношћу исказа и конзистентним изношењем детаља описаних догађаја. Аутентично описани догађаји, чак и у ситуацији у којој нема довољно других непосредних доказа, остављају могућност провере другим, макар и посредним доказима. На тај начин, прецизан и јасан исказ сведока, оставља могућност провере читавог низа чињеница у њему наведених, попут постојања локација, сазнања других лица за догађаје о којим је реч или макар проналаска посредних доказа о томе да се нешто од онога о чему сведок говори заиста догодило, ако већ не и доказа о томе да су извршиоци лица о којим сведок говори.

На послетку, исказ ове врсте морао би бити потврђен, макар и малобројним преосталим доказима, те у случајевима у којим је овакав исказ проверив, остали изведени докази морали би говорити у прилог веродостојности онога о чему сведок говори.

Међутим, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, исказ сведока сарадника „Божура 50“ не испуњава ни један од напред наведених критеријума.

Исказ овог сведока је, сам за себе, такав да је на њему, и без његове провере, у ситуацији када би суд био спреман да му безрезервно поверује, готово немогуће засновати пресуду. Наиме, сведок сарадник је током овог кривичног поступка, почев од првог до последњег испитивања, говорио у тој мери конфузно, са бројним изменама конкретних података и догађаја, и у толикој мери неодређено да је уопште тешко утврдити чак и који део његовог исказа тужилац узима за подлогу ког дела оптужнице. Поред тога, у највећем делу, његов исказ је немогуће проверити другим доказима. Сведок сарадник описује догађаје за које не може да определи временски оквир, жртве чији је идентитет непознат али и учествовање окривљених, без било какве конкретизације радњи сваког од њих.

Тако је, говорећи о неким од догађаја из оптужнице, на начин који се као карактеристичан појављивао и приликом описа осталих догађаја, сведок сарадник навео да је „из приче чуо да је неутврђеног дана, у близини фабрике акумулатора, лишен живота НН мушарац који је пребачен у гепек кола и одвежен у непознатом правцу“. Такође је навео да је „неутврђеног дана лишен слободе НН мушкарац српске националности и одведен у Дом војске, а одатле у Интернат где су га мучили и убили“.

Иако овакав исказ, као и остале сличне тврдње сведока сарадника, није пружао пуно материјала за проверу, првостепени суд је покушавао да веродостојност онога што сведок спомиње провери и кроз испитивање сведока којима је страдао неко од блиских чланова породице, покушавајући да повеже њихово страдање са неким од догађаја о којима је сведок сарадник говорио. Међутим, ниједан од догађаја које је сведок сарадник описао, није се могао довести у везу са догађајима који су у то време пријављени или описани од стране других сведока и оштећених у овом кривичном поступку.

Према правилном закључку првостепеног суда, непрецизност и нејасност исказа сведока сарадника испољавала се, и када је говорио о учешћу појединих оптужених у предузимању одређених радњи. Тако је сведок сарадник наводио да неке од радњи, за које тврди да су их предузели овде окривљени, није видео, али да претпоставља да су их ови предузели, односно да само „закључује“ да су их они предузели. Са друге стране, сведок своје накнадне исказе повремено допуњавао именима окривљених које иницијално није спомињао везано за

одређене догађаје. Тако на пример, описујући догађај са наводним укуцавањем упаљача у поломљену лобању жртве, сведок сарадник најпре не описује учешће окривљеног Хасани Ахмета, да би накнадно и овог окривљеног у овај догађај укључио.

Непрецизност и неуверљивост исказа сведока сарадника, према правилном закључку првостепеног суда, огледала се и у изменама његових раније датих исказа. Тако је о појединим догађајима сведок сарадник приликом давања исказа пред истражним судијом наводио да су му о томе други причали, да би у својим каснијим исказима наводио да је тим догађајима и он присуствовао. Тако је говорећи о догађајима код зелене пијаце и Дома војске када су наводно "давилицама" лишена живота два лица чији идентитет није утврђен, прво наводио да му је о томе само причао окривљени Агуш Мемипши, а да би у каснијим исказима наводио да је и он тим догађајима присуствовао. Према оцени већа Апелационог суда, овакве измене исказа у погледу тако битних околности као што су присуство лица на месту догађаја, нарочито ако се има у виду значај наводних догађаја, али и немогућност њихове провере због недостатка других података, остављају озбиљну сумњу у погледу исказа сведока сарадника.

Говорећи о догађају у којем су са солитера бачени мушкарац и жена, сведок сарадник је још једном испољио значајну недоследност. Сведок најпре наводи да су му о свему томе "други испричали," а да је он касније видео да је "бетон крвав", да би у даљем току поступка поново изменио исказ наводећи да је он у ствари видео тела и да је закључио да је то учинио Хасани Ахмет који му је ова тела показао.

Поптуну непрецизност сведок је испољио и приликом описа наводног одвођења непознатог мушкарца у Дом ВЈ и његовог "касапљења". За овај догађај сведок је најпре навео да је за њега чуо од неких од оптужених, да би у каснијим исказима више пута мењао, не само место где је ово лице одведено, (Интернат или Дом ВЈ), већ и тврдње у погледу начина на који је то лице лишено живота.

Сведок сарадник је мењао исказ и када је реч о радњама у којима је наводно и сам учествовао. Према оцени већа овог суда, оваква непрецизност је посебно индикативна, имајући на уму да би сведок сарадник, који је наводно решио да каже пуну истину и све што зна о догађајима, због чега му је и додељен статус сведока сарадника и због којег је и стекао имунитет од кажњавања за сопствене поступке, макар у ситуацијама у којима је и сам наводно учествовао у кривичном делу, морао да покаже доследност и уверљивост.

Насупрот томе, описујући наводни догађај сечења полног органа мачетом непознатој жртви, сведок сарадник је најпре навео да је то учинило неко лице у присуству припадника "бујановачке групе", да би накнадно исказ изменио

наводећи да је у ствари он то лице које је замахнуло мачетом и одсекло жртви полни орган, уводећи у тај догађај и окр. Садике Селимона који раније није био помињан у овом догађају.

Описујући догађај у којем је, према свом казивању, учествовао у стану солитера у којем су загрекли четири жене и два мушкарца, сведок сарадник је пред истражним судијим навео да су један мушкарац и једна жена убијени из пушке, а да је окр. Хајдари Фатон ножем заклао једну жену, као и да су жене силоване, а потом сви масакрирани. У каснијем исказу сведок је значајно другачије описао и овај догађај наводећи да су том приликом двоје присутних рањени, а да је он из стана узео телевизор и још неке ствари и однео до аутомобила, при чему се више у стан није враћао, па не зна шта се догодило са људима који су били у том стану. Том приликом уместо раније описаног учешћа, навео је само да мисли да су жене силоване и да су на крају сви убијени.

Напред наведени примери исказа сведока сарадника, према оцени већа Апелационог суда у Београду, илуструју његову нејасност и непрецизност, па из тог разлога овакав исказ не задовољава раније наведени критеријум који би морао да поседује исказ сведока о изнетим околностима - јасноћу, прецизност, убедљивост и доследност, као ни критеријум који се односи на могућност проверавања таквог исказа.

Ипак, најзначајнији разлог због којег је веће Апелационог суда у Београду прихватило као исправно становиште првостепеног суда, тиче се чињенице да овакав исказ не испуњава ни трећи од раније поменутих критеријума. Наиме, ни ретки сегменти исказа овог сведока, које је било могуће проверити другим доказима, истима нису могли бити потврђени, а поједини од њих су на овај начин и директно оспорени.

У жалби Тужиоца за ратне злочине наводи се да је тачан исказ сведока сарадника у битним чињеницама које се свде на то да је постојала нова јединица ОВК чији су се припадници делили на групе, бујановачка, пршевска, македонску итд., и да су командири у овој јединици били управо оптужени Ајдари Фазли, Алији Реџеп и Шаџири Шаџир.

Међутим, из извештаја БИА Стр.Пов.бр.02-9732 од 17.05.2012.године, утврђено је да су припадницима ОВК, који су након повлачења српских снага безбедности ушли у Гњилане, командовали Ахмет Исуфи звани „Реџа“ и његов заменик Шемси Суља звани „Шаћа“, а да је значајан утицај на дешавања на овом подручју имао Енмир Речица, па је тиме правилан закључак првостепеног суда да нису потврђени наводи оптужнице да су оптужени Ајдари Фазлиа, Алији Реџеп и Шаџир Шаџири као старешине из састава оперативног центра ОВК за Гњилане, који је био смештен у згради Дома ЈНА у Гњилану, фактички командовали јединицом ОВК, која је оружаном деловала на подручју Гњилана и

његове околине. Такође је из извештаја ВБА бр.6836-12 од 20.06.2012.године утврђено да расположивала сазнања указују да до 14.јуна 1999.године, у сам град Гњилане, до када је у њему била смештена 52.мбр, нису долазиле комплетне, нити у деловима, јединице ОВК, те да нема расположивих података о томе да су по уласку у Гњилане формиране нове јединице ОВК, с тим да је део припадника постојећих терористичких снага ОВК прешло у састав „Косовског заштитног корпуса“ приликом његовог формирања септембра 1999.године, па је с тим у вези правилан закључак првостепеног суда да није тачан ни истинит исказ сведока сарадника „Божура 50“, да је постојала нова јединица ОВК, чији су се припадници делили на групе тако што су припадници група били из истог града, и да су постојала тзв.“прешевска група“ у којој су били они из Прешева или „бујановачка група“.

Ова неподударност исказа сведока сарадника, иако се не тиче конкретних радњи извршења, изузетно је значајна код оцене веродостојности његовог целокупног исказа. Пре свега, оптужницом је овде окривљенима, на основу тврдње сведока, стављено на терет да су радње предузели управо у наведеним својствима, у појединим случајевима и као њихови организатори, што је, како је наведено, оспорено осталим изведеним доказима. Међутим, овакво оспоравање исказа сведока сарадника значајно је и код целокупне оцене његовог исказа, као лица које је наводно у релевантном периоду и само било део „новоформиране јединице ОВК“.

У погледу радњи описаних у тачки II оптужнице, у жалби Тужиоца за ратне злочине наводи се да бројни детаљи које је описао сведок сарадник у оквиру читавог свог излагања и докази који су изведени на главном претресу, указују на то да сведок сарадник овај догађај није измислио, већ да је, као и остале догађаје, поступајући по својој дужности да говори истину, тачно и истинито описао и у истрази и на главном претресу.

У напред наведеној тачки оптужнице, износи се тврдња да су неутврђеног дана у дворишту интерната били окупљени припадници јединице, да су команданти издали наредбу да се Срби убијају и показали како се то ради, јер су убијена два цивила-мушкарац и жена тако што су везани за руке и ноге и растргнути колима, а њихови остаци бачени у Ливачко језеро, о чему је у свом исказу говорио сведок сарадник „Божур 50“.

Међутим, током овог кривичног поступка испитан је сведок Драгиша Васић, који је био домар у Интернату у Гњилану, и који је у свом исказу објаснио да се испод интерната налази стадион, а да је друга бетонска површина простор испред улаза, те је о игралишту које се налази испод интерната говорио и сведок Анастасов Зоран, као и сведокиња „Ц2“, који су одведени у Интернат. Нико од наведених сведока, као ни остали испитани сведоци и оштећени који су сведочили о дешавањима у Гњилану током лета 1999.године, и који су наводили догађаје о којима се причало по граду, нису споменули да знају нешто о овом

догађају, који би ипак, према правилном закључку првостепеног суда, морао привући значајну пажњу мештана, имајући на уму да се ради о догађају који се по речима сведока сарадника одиграо по дану, на отвореном простору, при чему је старија жена је, такође према сведочењу сведока сарадника, врштала док су је мучили.

При томе, првостепени суд је веродостојност сведочења о овом догађају, имајући у виду његов значај и тежину, проверавао и осталим доступним средствима. Тако је, проверавајући наводе сведока сарадника о наводном бацању остатака жртава у Ливочко језеро, као доказ извео и Извештај Канцеларије за нестала лица и судску медицину ЕУЛЕКС Косово, о резултатима процена у вези са могућим присуством људских остатака у Ливачком језеру. Међутим, из наведеног извештаја утврђено је да у Ливачком језеру није утврђено постојање било каквих људских остатака.

Такође, у жалби Тужиоца за ратне злочине наводи се да је исказ сведока сарадника, у погледу начина страдања Младеновић Стојанчета и Зорице, апсолутно тачан, што потврђује и чињенице да су од Младеновић Стојанчета и Зорице пронађене само по лобања и неколико делова цевастих костију, који су били предмет вештачења, а остаци тела ово двоје људи до данас нису пронађени, па је, према ставу тужилаштва, и то доказ да су тела раскомадана како је описао сведок сарадник, уз истицање да је потпуно нејасно зашто је суд поклатио веру сведокињи Слободанки Чолић чији исказ ничим није поткрепљен иако су сви остали изведени докази сагласни са исказом сведока сарадника.

Према оцени већа овог суда, напред наведени жалбени наводи су неосновани, с обзиром на правилан закључак првостепеног суда да из исказа сведока сарадника „Божур 50“ није на изванредан начин утврђено да су оптужени Халими Рамадан, Алији Идриз, Нухиу Шемси, Мемиси Агуш, Хасани Ахмет, Хајдари Фатон лишили живота Младеновић Зорицу и Стојанчета, на тај начин што су их противзаконито лишили слободе, пребацили возилом до Интерната, где су их у подрумским просторијама мучили до смрти, а њихова тела раскомадали, ставили у џакове и бацили у контејнер поред Интерната, а затим садржај контејнера запалили.

Наиме, и сам сведок сарадник у свом исказу тврди да убиство ових цивила није видео, али да је видео комадање тела, која су потом спаковали у црне вреће и однели до контејнера који су били постављени у дворишту Интерната, а потом садржај контејнера полили бензином и запалили.

Имајући у виду да је реч о једном од ретких описаних догађаја, код којег је било могуће довести у везу исказ сведока сарадника са идентитетом жртава, веће Апелационог суда у Београду је овом догађају, као и осталим са њим повезаним доказима, посветило нарочиту пажњу. У том смислу, током овог кривичног поступка испитани су сведоци, деца покојних Младеновић Зорице и

Стојанчета, Младеновић Ненад, Марковић Славица и Грујић Станка који су у својим исказима говорили о томе када су последњи пут видели и чули своје родитеље.

Посебно је у том смислу значајан исказ ћерке оштећених, Чолић Слободанке која је навела да је живела са оштећенима и била присутна у кући у тренутку када су они ватреним оружјем лишени живота у суседној просторији. Сведокиња је навела да су критичном приликом у њихову кућу дошла тројица младића, да се она сакрила у другу собу, да је чула пуцањ, те провирила кроз врата собе и видела три млађа лица обучена у цивилну одећу која су говорила шиптарски, а када су отишли из куће, она је изашла из собе и видела своје родитеље на поду, те их је дозивала, али су они били мртви.

Испитан је и сведок Станимировић Стојадин, комшија Младеновић Зорице и Стојанчета, који је у свом исказу навео да је дана 21.06.1999.године, након што је ослобођен, чуо да су Младеновић Зорица и Стојанче убијени на путу до своје куће.

Евидентно је да је наведеним исказима, оспорена најпре тврдња сведока сарадника да су Младеновић Зорица и Стојанче лишени живота на начин који је описао сведок сарадник.

Оспоравање његовог исказа о сечењу наведених тела и њиховом бацању у контејнер и паљењу, оспорено је према правилном закључку првостепеног суда и осталим изведеним доказима. Тако је током поступка утврђено да је седам тела, међу којима и тела Младеновић Зорице и Стојанчета, пронађено у контејнеру, за који је утврђено, из прибављене документације о пронађеним телима и обдукцији из Хашког трибунала, да се ради о контејнеру-мртвачници коју Црвени крст у случајевима рата или елементарних непогода обезбеђује за одлагање пронађених тела.

Из налаза и мишљења судских вештака проф.др Слободана Савића и проф.др Марије Ђурић Срејић, обдукционих записника и записника са реобдукције, утврђено је да на посмртним остацима оштећених Младеновића нема трагова нити сечења тела, нити паљења и угљенисања о којима је говорио сведок сарадник.

Према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, напред наведени докази су усмерени на проверавање исказа сведока сарадника „Божура 50“ у погледу његових тврдњи о сечењу тела, бацању у контејнер у двориште Интерната и паљење истих, што је према оптужници повезано са страдањем оштећених Младеновића, међутим управо овим изведеним доказима не потврђује се исказ сведока сарадника у овом делу.

С обзиром на изнето, правилан је закључак првостепеног суда да на

основу оцене изведених доказа није на поуздан начин утврђено време када су покојни Младеновић Зорица и Стојанче убијени, нити ко их је убио, нити да су тела после убиства раскомадана и да су у скрнављењу учествовали управо овде окривљени Мемиши Агуш и Хајдари Фатон, односно да из изведених доказа није на несумњив начин утврђено да се догађај и страдање покојних супружника Младеновића и две НН особе одиграо на начин представљен у оптужници и како је то описао сведок сарадник.

У жалби Тужиоца за ратне злочине наводи се да није тачна тврдња суда да ни на једном телу нису пронађени трагови сечења, већ да су напротив, трагови сечења пронађени на телу Лазих Сретена.

Међутим, првостепени суд је извео доказ читањем обдукционих записника за оштећене између којих и за Лазих Сретена, те је обављено и вештачења преко вештака судске медицине проф.др Слободана Савића и антрополога проф.др Марије Ђурић Срејић, из којих доказа је несумњиво утврђено да нема трагова заживотног или постморталног сечења.

Сведочење сведока сарадника оспорено је и у другом случају, у којем је било могуће сведочење довести у везу са идентитетом жртве. Тако је сведок сарадник говорио о догађају у месту Камник, и страдању једне старије жене и једног младића кога је препознао на фотографији на којој се налазио лик Јовановић Горана, за кога је у свом исказу навео да је том приликом изашао из куће, да су га Рама, Рамуш и вероватно Нухију Шемси везали и вукли према колима, а да му је Мемиши Агуш изуо патику и чарapu ставио у уста, да су га одвели код команданта и испитивали, али да он, тј, сведок сарадник не зна шта се са њим догодили, јер је позвана породица да за њега плати откуп.

Међутим, Јовановић Горан, кога је сведок сарадник препознао на фотографији као младића који је том приликом ухваћен и касније убијен, према подацима у списима предмета, страдао је на другом месту и на други начин. Наиме, оштећени Јовановић Зоран, брат Јовановић Горана, у свом исказу је навео да су, његов брат, комшија Митровић Драган и рођак Дајић Радован, кренули за Београд дана 30.07.1999. године, возилом „Југо“, и више их нису видели, а сазнали су да су на путу Гњилане-Бујановац, у месту Добрчане, њих тројица извучени из колоне возила. Мики Весић, који је био у тој колони, Драги Богдановић и Крчмаревић, причали су да је колона наишла на рампу и да их је пресрело седамдесетак мештана села Добрчане, у униформама и наоружани. Такође је навео да има сазнања да је његов брат био затворен у неком подруму, у селу Добрчане, седам дана.

Жалбом Тужиоца за ратне злочине оспорава се и закључак првостепеног суда да није доказано да су оптужени Хазани Назиф и Алији Идриз извршили радње под тачком 22 диспозитива оптужнице на штету заштићеног сведока „Б1“.

Међутим, у списковима догађаја из Гњилана и подацима који су достављени суду овај догађај, оштећени, његова супруга и његов пријатељ, нису евидентирани, а сведок „Б1“ је управо тврдио да је догађај пријавио својим старешинама и полицији. Супруга и поменути пријатељ оштећеног сведока „Б1“ су одбили да дођу и сведоче на претресу пред првостепеним судом, те првостепени суд није могао да провери ни податке о повредама, с обзиром да оштећени није наводио да је био код лекара нити пружио податке о томе где се евентуално јавио на преглед његов пријатељ који је имао преломе. Такође испитани сведоци Срђан Ђорђевић и Милутин Димитријевић нису могли да се сете имена оштећеног из доба бомбардовања нити да су заједно радили у полицији у Гњилану, те се ни испитани сведок Душан Гавранић старешина СУП Гњилане није могао сетити оштећеног, нити да му је неко од полицајаца овакав случај пријавио. Осим тога, препознавање обављено од стране сведока „Б1“ према правилној оцени првостепеног суда није уверљиво, с обзиром да је овај сведок навео да му оптужени Назиф Хасани личи на особу коју је видео на аутобуској станици, али није навео да је у то у потпуности сигуран.

Имајући у виду све напред наведено, Апелациони суд је нашао да је правилан закључак првостепеног суда када је реч о оцени исказа сведока сарадника „Божура 50“. Наиме, на оваквом исказу сведока, који обилује контрадикторностима, непрецизностима, уопштеношћу и изменама, не може се заснивати било која осуђујућа пресуда, а нарочито не пресуда против седамнаест окривљених за 22 радње кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва.

Овакав исказ, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, могао би бити само полазна основа, односно евентуална индиција о томе да је сведок присуствовао извршењу одређених кривичних дела или да је од неких лица чуо за одређена кривична дела, која би у даљем току поступка морала бити проверена и поткрепљена другим релевантним доказима. Овако поткрепљивање је у конкретном случају изостало. С тога је овакав исказ остао само непоткрепљена, прилично конфузна и неодређена, више пута мењана прича лица чији исказ је, имајући у виду његов процесни положај, нужно посматрати са суздржаношћу. Другим речима, овакав исказ оставио је довољно простора за сумњу у његову веродостојност, а самим тим и сумњу у тврдње тужилаштва, а тиме и примену правила *in dubio pro reo*.

Из свих напред изнетих разлога, првостепена пресуда је у ослобађајућем делу, од стране већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине потврђена, с обзиром да не стоје разлози због којих је жалба Тужилаштва за ратне злочине изјављена, те се наводима из исте не доводи у сумњу законитост и правилност ослобађајућег дела првостепене пресуде, па је, на основу одредбе члана 457 ЗКП, донета одлука као у ставу I изреке.

РАЗЛОЗИ ЗА УСВАЈАЊЕ ОСТАЛИХ ИЗЈАВЉЕНИХ ЖАЛБИ
И ПРЕИНАЧЕЊЕ ОСУЂУЈУЋЕГ ДЕЛА ПРВОСТЕПЕНЕ ПРЕСУДЕ
У ОСЛОБАЂАЈУЋУ

Првостепеном пресудом оптужени Муслиј Шефкет, Алији Садик, Агуш Мемиши, Фатон Хајдари, Ахмет Хасани, Назиф Хасани, Самет Хадари, Ферат Хајдари, Камбер Сахити, Селимон Садики и Бурим Фазлију, оглашени су кривим да су извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, тако што су у периоду од 17-23.06.1999.године, заједно са НН припадницима ОВК, у Интернату у Гњилану и у школи у селу Угљаре, противзаконито затворили, мучили, нечовечно поступали на нарочито понижавајући и деградирајући начин, наносили повреде телесног интегритета и силовали оштећене заштићене сведокиње „Ц1“ и „Ц2“.

Против напред наведеног осуђујућег дела првостепене пресуде жалбе су изјавили окр.Мемиши Агуш и његовог бранилац адв.Ресавац Бојан, окр.Хајдари Фатон, бранилац окр.Хајдари Фатона, окр.Хајдари Самета, окр.Хајдари Ферата, окр.Сахити Камбера и окр.Садики Селимона адв.Крстић Здравко, бранилац окр.Садики Селимона, окр.Фазлији Бурима, окр.Хасани Ахмета и окр.Хасани Назифа адв.Радуловић Илија, бранилац окр.Садики Селимона, окр.Хасани Ахмета, окр.Хасани Назифа и окр.Фазлију Бурима адв.Марија Халас Радуловић, бранилац окр.Алији Садика адв.Бошковић Анте и бранилац окр.Мусију Шефкета адв.Недић Дејана.

Основна околност која се истиче у свим напред наведеним изјављеним жалбама на првостепену пресуду у осуђујућем делу односи се на истицање битне повреде одредаба кривичног поступка која се огледа у чињеници да је првостепени суд дао потпуно нејасне и противречне разлоге о одлучним чињеницама које се односе на исказе заштићених сведока оштећених „Ц1“ и „Ц2“, па чинећи овакву битну повреду првостепени суд је погрешно утврдио чињенично стање.

1. Истицање битне повреде одредаба кривичног поступка

У изјављеним жалбама се истиче да првостепени суд наводи како је чињеницу да су оштећене Ц1 и Ц2 заробљене, мучене и силоване утврдио из њихових исказа који су јасни, искрени и убедљиви, са упечатљивим карактеристичним деловима који се односе на сам догађај, али и на оне који су у томе учествовали, те су описи карактеристика у изгледу и понашању појединих оптужених јасни и са много детаља.

Међутим, неразумљивост оваквих разлога, а како се то истиче у наведеним жалбама огледа се у чињеници да су ове оштећене давале различите исказе у погледу времена извршења кривичног дела, описа лица која су

извршиоци и радњи које су предузели критичном приликом.

2. Истицање погрешно утврђеног чињеничног стања

Изјављеним жалбама оспорава се тачност утврђеног чињеничног стања од стране првостепеног суда који је свој закључак да су управо овде окривљени према оштећеним Ц1 и Ц2, у време, на месту и на начин описан у изреци осуђујућег дела пресуде, предузимали радње које су им оптужницом Тужилаштва за ратне злочине стављене на терет, засновао на исказима оштећених Ц1 и Ц2 који су у знатној мери компромитовани.

2.1 Искази оштећених „Ц1“ и „Ц2“

Образлажући своју одлуку првостепени суд наводи да су чињенице, да су оштећене „Ц1“ и „Ц2“ силоване, заробљене и мучене, утврђене из њихових исказа који су јасни, искрени и убедљиви, док мање разлике у сведочењу посебно код идентификације, суд није сматрао фактором који дискредитује њихова сведочења. Наиме, првостепени суд наводи да је анализирајући исказе ових оштећених, уочио разлике у исказима датим пред истражним судијом и на препознавању, од онога што су наводиле на претресу, и када су виделе оптужене, међутим прихватио је њихове исказе са претреса налазећи да се не ради о суштинским разликама, да су на претресу оштећене биле у прилици да дуже посматрају оптужене и да се тако подсети онога што се догодило.

Међутим, анализирајући све исказе дате од стране оштећених „Ц1“ и „Ц2“ током овог кривичног поступка пред првостепеним судом, као и исказ „Ц2“ на претресу одржаном пред другостепеним судом, све посматрано и у склопу са обављеним препознавањем, те исказима које су ове оштећене дале и пред истражним судијом Окружног суда у Нишу 2000.године, од стране већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине уочавају се знатне разлике у погледу одлучних чињеница.

Проверавајући и оцењујући исказе оштећених „Ц1“ и „Ц2“, веће овог суда је извршило анализу њихове две компоненте. Најпре је анализиран њихов исказ у односу на постојање самих описаних догађаја, односно да ли су се оштећенима, у време и на начин описан у оптужници, догодиле описане радње, након чега су анализирани њихови искази са становишта тврдњи тужилаштва да су за ове радње одговорни овде окривљени. Закључак овог већа је да су обе ове компоненте исказа наведених оштећених значајно компромитоване и да њихови искази не могу представљати поуздане доказе који би несумњиво упућивали на закључак сугерисан од стране тужиоца.

Анализирајући прву од две наведене компоненте, веће Апелационог суда је имало у виду да су оштећене током овог кривичног поступка, у погледу времена, трајања и места извршења наведених кривичних дела извршених на

њихову штету, дале два опречна исказа.

Наиме, оштећене „Ц1“ и „Ц2“ приликом давања својих исказа током 2009.године пред првостепеним судом негирале су било какво учешће у неком ранијем поступку, као и да су надлежним органима пријавиле шта се догодило, међутим првостепени суд је у септембру 2010.године, по службеној дужности, уз медицинску документацију за оштећене, дошао до записника о саслушању сведока који су састављени пред истражним судијом Окружног суда у Приштини измештеног у Нишу, дана 03.03.2000.године у предмету Ки.194/99 против окр.Хашима Тачија и др., због кривичног дела геноцид из члана 141 КЗ СРЈ, на које околности је првостепени суд поново саслушао оштећене „Ц1“ и „Ц2“.

Приликом давања својих исказа пред судом у Нишу 2000.године, оштећена „Ц1“ и „Ц2“ као датум када су из реда за хлеб одведене у Интернат навеле су 23.06.1999.године, одакле су истог дана увече пребачене у Угљаре, а касније у току ноћи одвежене у једну шуму на раскрсници пута за Бујановац и пуштене, одакле су пешице ујутру стигле у Бујановац. Приликом давања наведених исказа овде оштећене „Ц1“ и „Ц2“ описале су начин на који су физички малтертиране, међутим уопште нису говориле о силовању, осим што је оштећена „Ц1“ навела да јој је један мушкарац ставио полни орган у уста.

У погледу напред наведених разлика у исказима оштећених „Ц1“ и „Ц2“ које су дале пред судом у Нишу и у овом кривичном поступку, исте су навеле, и то оштећена „Ц1“ да је у погледу времена које су провеле заробљене судија можда погрешила или да су се она и „Ц2“ збуниле, као и да је о силовању пред истражним судијом у Нишу говорила али да није све судија записивала, а оштећена „Ц2“ је навела да је тачно да су биле заробљене дан после њеног рођендана (17.06.), али да о томе није говорила у ранијем саслушању јер је то нико није питао, као и да пред истражним судијом приликом ранијег саслушања није причала о силовању али да је рекла за претњу да ће се сви изређати, истичући да је код истражног судије била на брзину испитивана и да није могла све да стигне да каже.

Сведок Маринковић Даница која је поступала у својству истражног судије Окружног суда у Приштини са седиштем у Нишу и која је саслушала оштећене „Ц1“ и „Ц2“ дана 03.03.2000.године, у свом исказу је навела да није могло да се догоди да неко говори да је вишеструко силован, а да се тако нешто не унесе у записник, а једино тиме да записничар није добро чуо када је диктирала може да објасни да оштећена тврди да је погрешно унет неки датум.

Анализирајући исказе оштећених „Ц1“ и „Ц2“ дате у овом кривичном поступку, посматрано у склопу њихових исказа изнетих пред истражним судијом у Нишу 2000.године, уочавају се, према оцени већа овога суда, значајне разлике у битним чињеницама у погледу времена када су оштећене заробљене и

пуштене, као и у томе које су радње према њима предузимане. Наиме, приликом испитивања од стране истражног судије у Нишу оштећене врло детаљно говоре када им се и шта догодило, хронолошки износе догађаје са богатим детаљима о начину физичког малтретирања, па су тако њихова објашњења у погледу разлике у њиховим наведеним исказима, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, нелогична и неживотна. Наиме, обе оштећене пред истражним судијом у Нишу говоре о 23.06. као датуму када су заробљене, обе говоре о томе да су увече пуштене, а да су ујутро стигле у Бујановац, обе не говоре о силовањима, те је према оцени већа овога суда потпуно нелогично и неживотно да су на оба записника учињене погрешке у куцању датума, погрешке у уношењу садржине њихових исказа, односно неуношењу комплетних исказа. Ово тим пре што су, како је раније наведено, записници сачињени код истражног судије у Нишу богати детаљима и прецизном хронологијом догађаја, састављани од стране истражног судије која је имала искуства у оваквим пословима, тако да је, према оцени већа Апелационог суда, неприхватљива тврдња оштећених о пропустима такве врсте.

Пред првостепеним судом испитана је и сведок Даринка Ђорђевић, снаја оштећене „Ц1“, код које су оштећене боравиле у Нишу након одласка са КиМ, и која је у свом исказу навела да су јој оштећене причале о томе да су једног дана око подне одведене из реда за хлеб, да су силоване и претучене у некој шуми, те да су те исте ноћи побегле и дошле у Ниш. Према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, овакав исказ сведока поклапа се са исказима оштећених „Ц1“ и „Ц2“ датим пред истражни судијом у Нишу да су лишене слободе само један дан, односно да су исте вечери пуштене.

Оштећена „Ц1“ је приликом давања свог исказа пред истражним судијом, као датум када су лишене слободе, навела и 13.06., који се појављује као још један нови датум поред 23.06. и 17.06. 1999.године.

Наведене измене датума одвођења у Интернат, као и исказа у погледу трајања задржавања у Интернату, су за веће овог суда биле посебно индикативне. Наиме, овако драстичне промене исказа, како у погледу времена одвођења, тако и у погледу трајања задржавања, на веће Апелационог суда у Београду нису могле да оставе утисак убедљивости. Насупрот томе, веће је стекло утисак да је могући разлог оваквих рационално необјашњивих промена исказа две оштећене, жеља да се радње окривљених позиционирају у временски оквир који би могао бити означен као време оружаног сукоба на означеном подручју и тиме омогући њихово квалификовање као ратних злочина.

Осим изнетог, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, искази оштећених „Ц1“ и „Ц2“ нису били неуверљиви само када је реч о времену, трајању и природи преживљених догађаја, већ нису оцењени поузданим ни када је реч о учешћу окривљених у наводним силовањима извршеним над њима.

Наиме, оштећена „Ц1“ је обавила препознавање окривљених након испитавања код истражног судије, и то у два наврата, с тим што је прво препознавање на захтев тужиоца прекинуто, након што оштећена није препознала ниједног од окривљених. На другом препознавању, обављеном следећег дана, као и на главном претресу, оштећена је наводно препознала све окривљене. Сличне разлике у препознавањима код истражног судије и на главном претресу, појављују се и код оштећене „Ц2“.

Из записника о препознавању сачињеног дана 02.06.2012.године, произилази да је исто, на предлог заменика Тужиоца за ратне злочине, прекинуто, а након што је оштећена „Ц1“ указала на лица која уопште нису окривљена, те је истражни судија сачинио службену белешку у којој је констатовано да је ушао у кабину из које сведокиња оштећена „Ц1“ врши препознавање и да се ипак људи могу довољно разликовати да би се извршила основна идентификација, али је препознавање ипак прекинуто јер је оштећена навела да не може да види детаље као што су младежи или ожиљци.

Осим изнетог, опис особа из записника о саслушању пред истражним судијом није одговарао опису оптуженог на кога би оштећене указале.

У исказима оштећених „Ц1“ и „Ц2“ постоје разлике у исказима датим пред истражним судијом и на главном претресу. Наиме, на претресу су оштећене за неке од оптужених додавале радње или описивале другачије оно што су неки од оптужених радили. Потом опис особа из записника о саслушању пред истражним судијом није одговарао опису оптуженог на кога би оштећене указале приликом препознавања, приликом чега је врло индикативно да након прекида обављања препознавања 02.06.2009.године којом приликом је оштећена „Ц1“ указала на лица која уопште нису окривљена као на лица која су је силовала, приликом наредног препознавања обављеног 03.06.2009.године, оштећене препознају све окривљене који су се са другим лицима налазили у редовима за препознавање.

Оштећена “Ц1” у истражном поступку, приликом препознавања за окр. Хајдари Самета навела је да јој је стављао полни орган у уста, не спомињући да јој је стављао палицу-пендрек у полни орган, како му је то касније стављено на терет оптужницом, док је, и то на поновљеном препознавању, где се у реду за препознавање налазио и окр.Хасани Назиф, указала на лице које није окривљено да га је препознала као једног који ју је тукао палицама по рукама, које радње су потом стављене на терет окр. Хасани Назифу оптужницом Тужилаштва за ратне злочине. Приликом препознавања, за окр.Садик Селимона, је навела да јој је он сумњив, да ју је тукао и малтретирао, не наводећи силовање, нити да јој је стаљао палицу-пендрек у полни орган, нити да јој је стављао пиштољ у уста услед чега се умокрила, што је све потом стављено као радње извршења овог окривљеног оптужницом. Такође, за окр. Сахити Камбера оштећена “Ц1” је прво

навела да их је само водио у Угљаре где је наредио женама да их туку, не наводећи да ју је силовао.

Такође, оштећена “Ц2” приликом поновљеног препознавања, за окр. Хајдари Фатона наводи да јој личи на оног на вратима са пушком, не наводећи силовање, а за окр. Мемиши Агуша је навела да јој личи на једног што ју је силовао, али да не може да повеже са ситуациом, приликом чега уопште не спомиње стављање пиштоља у уста и повређивање усне дупље и зуба, како му је то потом стављено на терет. Даље, за окр. Фазлију Бурима наводи да ју је тукао и силовао, да је имао бубуљице по врату, не наводећи стављање јастука на лице што му је оптужницим касније стављено на терет, иако је приликом испитивања код истражног судије навела да јој је стављен јастук преко главе и да није могла да види лице те особе. За окр. Хасани Назифа наводи да ју је силовао и тукао, али не наводи махање ножем, претњу да ће је заклати, чупање за косу и стављање полног органа у уста, како му је све касније оптужницом стављено на терет, док је за окр. Садике Селимона навела да јој он личи, а не други, по фаци.

Приликом поновљеног препознавања за окр. Хајдари Ферата, оштећена “Ц1” навела је да их је он водио у подрум да им покаже одсечену људску главу, док оштећена “Ц2” то не наводи за овог окривљеног током истражног поступка, већ о томе говори тек на главном претресу.

Имајући и виду напред наведене исказе оштећених, уочава се чињеница да су исте сасвим другачије говориле, најпре о времену када су одведене у Интернат и трајању њиховог задржавања у Интернату, а потом и о поступцима који су према њима предузимани и од стране којих лица. Наиме, оштећене су најпре говориле о 23-ћем јуну као датуму када су одведене у шуму и једном дану њиховог задржавања, не говорећи о силовању, да би потом говориле о седам дана заробљеништва у Интернату, сталним силовањима од стране великог броја лица, при чему су, током овог кривичног поступка, од саслушања пред истражним судијом, преко више пута обављеног препознавања и испитивања на главном претресу, додавале радње, као и лица која су их предузимала, што је резултирало накнадним додавањем радњи појединим окривљенима или додавањем неких од окривљених у појединим радњама.

На претресу одржаном пред Апелационим судом у Београду, испитана је оштећена „Ц2“, док су за оштећену „Ц1“ судски вештаци у свом налазу и мишљењу датом по наредби овог суда, навели да иста из здравствених разлога није способна да буде испитана на претресу. Веће овог суда је на претресу покушало да поновним испитивањем оштећене „Ц2“ отклони нејасноће и разлике у њеним досадашњим исказима, међутим њен исказ је, према оцени већа, и даље остао непрецизан и недовољно јасан у погледу одлучних чињеница о којима је напред већ било речи, услед чега се контрадикторности и нејасноће у њеним исказима нису могле отклонити, нити се њен исказ на претресу пред другостепеним судом могао ценити као доказ којим се несумњиво утврђују

чињенице које се односе на окривљене и радње које су им у овом кривичном поступку од стране Тужилаштва за ратне злочине стављене на терет.

Током првостепеног поступка обављена су неуропсихијатријска вештачења оштећених „Ц1“ и Ц2“, из којих је утврђено да је процес репродуковања код оштећене „Ц1“ без обзира на протек времена очуван, као и да је у време догађаја о којима сведочи, способност чулног опажања и примања утисака била повишена услед страха и егзистенционалне угрожености, а у односу на оштећену „Ц2“ перцепција упечатљивих детаља које она процењује важним остала је као трајни емоционални запис, и то вербално иста саопштава.

С обзиром на овакве налазе и мишљења судских вештака из којих се јасно утврђује постојање способности оштећених „Ц1“ и „Ц2“ да у критично време перципирају оно што им се дешава, те да је процес репродуковања без обзира на протек времена остао очуван у периоду када су оштећене давале своје исказе, према оцени већа овога суда појачава се сумња по питању разлога зашто оштећене пред истражним судијом у Нишу нису говориле о силовању, зашто су описивале другачије радње овде окривљених у својим исказима у истрази него на главном претресу, те зашто опис извршилаца дат приликом саслушавања пред истражним судијом није одговарао опису оптуженог на кога су указале.

Судски вештаци су такође навели да и после протеча времена детаљи као што су оживљени, младежи, карактеристични покрети, раст или држање тела могу да се препознају, да је могуће да дође до забуне приликом препознавања код особа које су под стресом, али некакве карактеристичне појединости постоје у сећању и то може да покаже да ли је у питању иста особа или није. Управо овакво објашњење судских вештака психолога и психијатра, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, упућује, а у складу са напред наведеним делом налаза и мишљења судских вештака о повишеној способности чулног опажања и примања утисака услед страха и егзистенцијалне угрожености, односно очувања перцепције и упечатљивих детаља као трајног емоционалног записа и његовог вербалног саопштавања, да разлике у опису извршилаца које су оштећене „Ц1“ и „Ц2“ дале, као и чињеница да на неке од оптужених нису указале на препознавању као на извршиоце, док су на претресу биле сигурне да су их управо овде оптужени силовали и тукли, без давања таквих карактеристичних појединости код извршилаца које би се у описима које су дале обе оштећене поклопиле, не може представљати несумњиво препознавање овде оптужених као лица која су над оштећенима „Ц1“ и „Ц2“ предузимали радње које су им стављене на терет оптужницом Тужилаштва за ратне злочине, посебно ако се има у виду да су оштећене препознале 11 окривљених и то након 10 година од наводног извршења кривичног дела.

Из медицинске документације за оштећену „Ц2“, и то из ортопедско-трауматолошког налаза од 20.07.2001. године може се утврдити да се иста лечила

од последица прелома туберкуле, као и из извештаја доктора специјалисте од 16.07.1999.године да је дијагноза *fractura tuberculli majoris humeri dextri* и да је повреда настала двадесетак дана раније, да је 26.07.1999.године обављен контролни преглед, а 02.08.1999.године скинута имобилизација и да је упућена на физикалну терапију, а за ове повреде вештаци су навели да се ради о прелому велике кврге десне рамечање, нагњечену леве шаке и леве половине грудног коша, са постојањем великог крвног подлива у пределу леђа. За оштећену „Ц1“ нема медицинске документације о повредама које је задобила, а изјавила је да код гинеколога није ишла иако је месец дана крварила. Из изнетог се, према оцени већа овог суда, може утврдити да је оштећена „Ц2“ у лето 1999.године задобила телесне повреде, међутим, а имајући у виду све напред наведено, у конкретном случају, не постоје поуздани докази којима би се на несумњив начин могло утврдити да су управо овде оптужени оштећенима „Ц1“ и „Ц2“ нанели повреде сексуалног и телесног интегритета, те према њима нечовечно поступали.

У прилог закључку овога суда о недоследности исказа оштећених „Ц1“ и „Ц2“ у погледу силовања, иде и исказ сведока сарадника „Божура 50“, који приликом првог саслушања код истражног судије у овом кривичном поступку није уопште говорио о томе да је било заробљених жена које су силоване, док је приликом другог саслушања код истражног судије говорио само о случају када је заробљени човек натеран да силује своју ћерку, а тек је на главном претресу говорио и о другим силовањима у којима је и сам учествовао. Објашњење сведока сарадника да о силовањима није говорио раније јер се осећа непријатно када говори о томе, према оцени овога суда је неубедљиво.

Према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, искази оштећених „Ц1“ и „Ц2“ су вишеструко компромитовани свим разликама у исказима датим пред истражним судијом у Нишу, пред истражним судијом у овом кривичном поступку, обављеним препознавањем, као и исказима на претресу и пред првостепеним и пред другостепеним судом, што све ствара знатну сумњу која доводи у питање веродостојност њихових исказа, а у одсуству других доказа којима би се на несумњив начин утврдило да су управо овде оптужени извршили кривично дело које им је оптужицом Тужилаштва за ратне злочине стављено на терет.

Наиме, према оцени већа Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, основ за осуђујућу пресуду могу представљати само такве чињенице које су несумњиво утврђене, те међусобно чврсто и логички повезане, тако да представљају комплетну и коначну слику критичног догађаја, и са пуном сигурношћу упућују на једини могући закључак да су управо окривљени извршили кривично дело које је предмет оптужбе, те да се изведеним доказима искључује свака друга могућност, што у овој конкретној кривично-правној ствари, према оцени већа овога суда, није случај, односно не може се са потпуном сигурношћу прихватити да прикупљени докази несумњиво указују на

овде оптужене као извршиоце кривичног дела у питању.

С обзиром на све изнето, те анализирајући доказе изведене на претресу пред другостепеним судом, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је нашло да није доказано да су управо оптужени Шефкет Муслији, Садик Алији, Агуш Мемиши, Фатон Хајдари, Ахмет Хасани, Назиф Хасани, Самет Хајдари, Ферат Хајдари, Камбер Сахити, Селимон Садики и Бурим Фазлију, извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, као саизвршиоци. Наиме, оценом изведених доказа изводи се закључак о утврђивању релевантних чињеница које указују да нема довољно доказа да су ови окривљени извршили предметно кривично дело које им је оптужницом Тужилаштва за ратне злочине стављено на терет, па је веће Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, након одржаног претреса, уважавањем жалби окривљених и бранилаца окривљених, преиначило првостепену пресуду у осуђујућем делу, и на основу члана 423 тачка 2 ЗКП ослободио окривљене од оптужбе.

С обзиром да су напред наведени окривљени ослобођени од оптужбе, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, на основу члана 265 став 1 ЗКП, одлучио да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава док су, на основу члана 258 став 3 ЗКП, оштећени упућени да имовинско правни захтев могу остварти у парничном поступку.

На основу свега напред наведеног, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, на основу члана 457 ЗКП, донео одлуку као у ставу I изреке, а на основу члана 459 став 1 ЗКП као у ставу II изреке пресуде.

Записничар

Снежана Станковић, с.р

Председник већа-судија

мр Сретко Јанковић, с.р

За тачност отправка
правилно писарнице
Светлана Антић

